

Отже, зважаючи на вказані позитивні риси та недоліки необхідно розуміти, що впровадження штучного інтелекту в систему управління підприємством та в інші сфери життя необхідне для полегшення праці людини, для підвищення ефективності її роботи, а не для повної її заміни. Впровадження систем штучного інтелекту управління підприємством і освоєння нових комп'ютерних методів організації виробничого процесу є необхідною умовою виживання і стрімкого розвитку окремих підрозділів, структур та організації в цілому при нинішньому рівні конкуренції в умовах сучасної економіки. Для належного ефективного управління виробничими процесами керівники підприємств повинні усунути перешкоди на шляху комп'ютеризації та впровадження інноваційних технологій. Але в подальшому необхідно контролювати рівень інтелектуальних систем, які використовують на підприємствах. Подальші дослідження необхідні для оцінки доцільності впровадження таких систем, можливості підвищення надійності їх роботи, аналізу їх впливу на економічне становище країни та на рівень безробіття населення.

Список використаних джерел

1. Методи та системи штучного інтелекту: Навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.050101 «Комп'ютерні науки» Уклад.: А.С. Савченко, О. О. Синельников. – К. : НАУ, 2017. – 190 с.
2. Golovach N. Formation of professionally important qualities of future specialists in personnel management and labour economics in higher education of Ukraine N. Golovach Europäische Fachhochschule. European Applied Sciences, 2019, May-June, №5-6. pp.
3. Ковтуненко Ю. В. Умови забезпечення економічно безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектору Ю. В. Ковтуненко Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал. – 2017. – Випуск 3. – 2017. – С. 138-146.
4. Кизим М. О. Перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і штучного інтелекту в економіках країн світу та України : монографія Кизим М. О., Матюшенко І. Ю., Шостак І. В. – Х. : ВД «Інжек», 2020. – 492 с
5. Штучний інтелект – ефективна та одночасно небезпечна технологія. Чи усвідомлюють суспільство та бізнес ризики та переваги AI? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.everest.ua/ai-platform/analytics/shtuchnik-intelekt-efektivna-ta-odnochasno-nebezpechnatehnologiya-chi-usvidomljut-suspilstvo-ta-biznes-riziki-ta-perevagi-ai/>.

УДК 330

Золотарьова А.О., Тулаєва З.М., студентки; Чайкіна А.О., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія росії на території України, неабияк вплинула на економічний стан країни та людей в цілому. Підприємства зіштовхнулися зі втратою персоналу. Деякі підприємства опинилися в районах активних бойових дій і змушені були евакуюватися в більш безпечні регіони або припинити роботу. Навіть ті підприємства, які знаходились відносно далеко від обстрілів, зараз зазнають проблем з логістикою, нестачею сировини та нестабільним енергопостачанням.

Звісно, бізнесу зараз важко. Втрати підприємців внаслідок війни, на жаль, зростають щомісяця. Вже 42% компаній-членів Асоціації повідомили про втрати майна чи інших активів безпосередньо внаслідок бойових дій. Тим не менш, бізнес намагається

адаптуватися й пристосуватися до нових реалій, або ж шукає нові напрямки та можливості для роботи [1].

Запровадження воєнного стану вносить свої корективи щодо управління бізнесом. Тому на сьогодні виділяють декілька особливостей щодо управління бізнесом. Під час дії воєнного стану може бути заборонена торгівля зброєю, алкоголем та сильнодіючими речовинами. Можуть вводитись і обмеження щодо виробництва та реалізації лікарських засобів, що містять наркотичні речовини чи прекурсори. Запроваджується трудова повинність для працездатних осіб, які не мобілізовані і не заброньовані за підприємствами на період дії воєнного стану, для виконання робіт оборонного характеру або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, або до суспільно корисних робіт [2].

Військове командування має право використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, змінювати режим їхньої роботи, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю. За потреби, для фізичних та юридичних осіб встановлюється повинність з розквартирування військових. Тому, військове командування може змусити підприємство надати житлову площу, в разі наявності відповідних об'єктів, на потреби армії. Менеджмент компанії можуть усунути та замінити в разі неналежного виконання обов'язків, пов'язаних з режимом воєнного стану. З дня введення воєнного стану Закон дозволяє регулювання роботи підприємств телекомунікацій, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, а також використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення [3].

Не зважаючи на введення таких змін, підприємства й надалі продовжують функціонувати, знаходять різні альтернативи для вирішення будь-яких питань, які стосуються розвитку бізнесу. Адже, підприємства відіграють в такий час важливу роль для держави. Чим більше працює підприємств, тим більше сплачених податків буде надходити до бюджету держави, які можуть бути спрямовані на допомогу армії, народу, бізнесу і загалом країні. Тому, кабінет міністрів затверджує три програми грантового фінансування для бізнесу під загальною назвою «Робота».

Перша програма стосується надання мікрогрантів до 250 тисяч гривень для тих, хто бажає запустити новий бізнес. Держава планує видати 20 тисяч таких грантів на рік, бюджет програми на рік – 5 млрд. Учасником програми може стати будь-який українець, який не працює на інших підприємствах та не веде іншого бізнесу. Ще дві програми безповоротних грантів стосуються аграрної галузі. Від 5 до 7 млн грн можна буде отримати запрограмою часткової компенсації вартості створення теплиць. Загальний бюджет програми – 7 млрд, на рік видаватимуть 3 тисячі грантів. Учасниками програми можуть бути приватні підприємці, аграрні компанії та фермерські господарства, які мають у власності або оренді землю терміном не менше ніж 25 років. Ще одна програма – це гранти на підтримку садівництва, ягідництва та виноградарства [4].

Отже, військовий стан, негативно впливає на розвиток та управління бізнесом в цілому, але на сьогодні, підприємства намагаються відновити або продовжити свою діяльність. В умовах воєнного стану, функціонування бізнесу вкрай важливо. Адже, бізнес наповнює бюджет, сплачуючи податки, дає робочі місця та забезпечує населення необхідними товарами чи послугами.

Список використаних джерел

1. Європейська Бізнес Асоціація. URL: www.eba.com.ua
2. Адвокатське об'єднання Бачинський та партнери. URL: www.legalaid.ua

3. LIGA ZAKON. URL:www.jurliga.ligazakon.net

4. Слово і Діло. URL:www.slovoidilo.ua

УДК 657

Іванов Ю.В., к.е.н., доцент; Вергал К.Ю., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

АВТОМАТИЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ БУДІВЕЛЬНИХ КОМПАНІЙ

Будівельна галузь на сьогодні є однією з найважливіших галузей світової економіки, частка якої у валовому національному продукті становить 15–20 %, ринок якої займає близько 10 трильйонів доларів США, а частка зайнятих у цій сфері складає близько 7 % працездатного населення світу [1]. Актуальність розвитку будівельної галузі в Україні як стратегічно важливої та бюджетоутворюючої галузі пов'язана з необхідністю відновлення зруйнованої під час війни соціальної інфраструктури, відновлення житлового фонду, створення нових робочих місць для населення.

Рівень конкуренції у будівельній галузі вимагає від будівельних компаній прийняття ефективних управлінських стратегій, орієнтованих на підвищення рівня задоволеності користувачами об'єктами будівництва, реінжинірингу бізнес-процесів, впровадження комп'ютерних систем планування, організації, обліку і контролю будівництва будь-яких об'єктів (від невеликих приміщень до багатоповерхівок).

Значний вплив на автоматизацію бізнес-процесів будівельних компаній здійснюють їх особливості, серед яких виділяють наступні [3, 5]:

1) часові розбіжності між процесами будівництва об'єктів та звітним періодом. Оскільки більшість показників можна розрахувати тільки по завершенні звітного періоду, виникає необхідність аналізу витрат у розмежуванні – за період та по об'єктах;

2) необхідність охоплення значної кількості матеріалів та об'єктів, розміщених віддалено один від одного, використання великої кількості будівельної техніки, що висуває певні вимоги для проведення ефективного аналізу їх використання;

3) необхідність диверсифікації бізнес-процесів, на пов'язана з підготовчими роботами на виробництво матеріалів та безпосередньо на виконання будівельно-монтажних робіт, що висуває вимоги до створення відповідної системи показників;

4) аналіз витрат на окремих об'єктах будівництва та окремих стадіях виконання робіт має враховувати високу мобільність трудових ресурсів та техніки;

5) технологічний взаємозв'язок та послідовність операцій як процесу будівництва в цілому так і окремих бізнес-процесів;

6) висока матеріаломісткість виробництва висуває необхідність розробки ефективної системи аналізу і контролю за використанням матеріалів;

7) наявність щільного взаємозв'язку з партнерами (замовниками, інвесторами, постачальниками, субпідрядниками тощо), що обумовлює враховувати потребу менеджерів у інформації та особливостях бізнес-процесів у будівництві включенням до системи показників відповідних індикаторів.

Не зважаючи на актуальність автоматизації бізнес-процесів будівельних підприємств, на даний час існують певні програмні продукти, в яких відображено або лише якусь частину потреб галузі, а їх функції зводяться до рівня автоматизації окремих технологічних процесів з деякою їх частковою інтеграцією. Найбільш поширеними на ринку ІТ України в будівельній сфері є наступні програмні продукти: